

Årsrapport //2020

FUNKSJONSHEMMEDES FELLESORGANISASJON

BILDE: Illustrasjonsfoto av en gruppe mennesker med munnbind som ser inn i kamera

INNHold

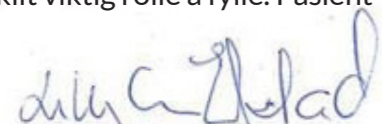
Forord	4
Et overblikk på 2020	6
Et knippe politiske saker:	
Et arbeidsmarked i krise	8
Evalueringsplan for habilitering og rehabilitering	10
Læring og mestring lavt prioritert	10
BPA også etter fylte 67 år	12
NOU til ny opplæringslov og barnekoordinatorhøring	15
NOU til ny rettshjelpslov	17
Universell utforming i sakte fart	18
Ingen sikring av aktivitetshjelpemidler for personer over 26 år	19
Brukermedvirkning	21
Arbeid med sjeldne diagnoser	22
Ny satsing på psykisk helse	25
Nyttige nettverk	27
Høringsuttalelser i 2020	28
Prosjekter med støtte fra Stiftelsen DAM	30
Organisasjonsutvikling i FFO	34
FFOs internasjonale solidaritetsarbeid	36
Rettighetssenteret	38
Kommunikasjonsarbeid i FFO	44
I det skulte	44
Bilder fra en pandemi	47
FFO i media og sosiale medier	48
Medlemsorganisasjoner	52
Regnskap	54
Revisjonsberetning	62

ET VANSKELIG MEN VIKTIG ÅR

2020 har vært et krevende år for oss alle. Men for de FFO representanter, har pandemien vært særlig tung å bære. FFOs viktigste oppgave har vært å samle og synliggjøre konsekvensene av pandemien for våre grupper, og bidra til at myndighetene – både nasjonalt og lokalt – innretter sine tiltak slik at skadevirkningene blir minst mulig. Vi har gjennomført to undersøkelser vedrørende konsekvensene av pandemien, og hatt tett kontakt med våre medlemsorganisasjoner. Vi har også notert oss koronarelaterte henvendelser til FFOs Rettighetscenter. Erfaringer, mangler og behov er formidlet i vår dialog med myndighetene. Samtlige norske kommuner har fått tilsendt våre anbefalinger.

De som er rammet av pandemien kan deles i to hovedkategorier: de som er i risikogruppen for alvorlig sykdom og de som er særlig berørt av smitteverntiltakene. Den siste gruppen er stor og sammensatt, og konsekvensene har vært alvorlige: Tapt helse og funksjon som følge av mangel på behandling, terapi og trening, tapt skolegang som følge av bortfall av spesialundervisning og tilrettelagt undervisning, psykiske belastninger og depresjon som følge av isolasjon og ensomhet. Personer i omsorgsboliger har blitt isolert fra familie og venner som følge av besøksforbud, noe som særlig har rammet utviklingshemmede. Omsorgs- og pleieoppgaver har blitt overlatt til pårørende, og skole- og aktivitets-tilbud har falt bort uten at assistansebehovet har blitt kompensert for. Ved inngangen til 2021 er pandemien ennå ikke over. Vi ser lyset i enden av tunnelen, og har tro på at skolestart 2021 vil kunne markere en pandemifri hverdag. Mye skal tas igjen. Opphøringarbeidet må planlegges, og vil kreve ressurser og innsatsvilje. Det gjør seg ikke selv.

I pandemien har helsefrivilligheten hatt en særskilt viktig rolle å fylle. Pasient- og bruker-

Lilly Ann Elvestad
generalsekretær

organisasjoner og vi som representerer disse, har hatt en sentral rolle både i å følge opp og holde kontakt med egne medlemmer, og i å formidle erfaringer og påpeke behov og mangler til myndighetene. Organisasjonene skal ha æren for å ha tatt en slik rolle. Myndighetene må lære av erfaringene og inkludere oss i fremtidige beredskapsplaner.

Til tross for alt pandemi-arbeid har FFO i all hovedsak fått gjennomført daglig drift. Enkelte møter og konferanser er avlyst på grunn av smittesituasjonen – inkludert FFOs Leder møte, representantskapsmøtet og ekstraordinær kongress. Andre møter ble gjennomført digitalt, som FFOs 70-årsmarkering. En positiv følge av digitaliseringen er at langt flere enn før har fått mulighet til å delta.

Til tross for hjemmekontor og nettmøter har FFOs politiske og organisatoriske arbeid gått som planlagt. Vi har utvidet vårt arbeidsområde til å inkludere sammenhenger mellom psykisk og somatisk helse, og har styrket arbeidet på sjeldenfeltet. Vi har jobbet med å følge opp FFOs fylkesledd, noe som naturligvis fortsetter inn i 2021. Samtidig vil vi øke vår oppmerksomhet på hva som skjer i kommunene, og særlig styrke arbeidet opp mot kommunale råd for funksjonshemmede.

Høsten 2021 er det Stortingsvalg. På grunn av pandemien og konsekvensene den har hatt for mange, velger vi å fokusere på tilgang til arbeid, samt skole og utdanning. Vårt mål er at funksjonshemmedes behov blir en del av den politiske debatten. Slik kan vi håpe på at funksjonshemmede, kronisk syke og deres pårørende får en tydelig plass i politiske forpliktelser - både i en ny regjering og regjeringsplattform, og hos opposisjonen.

Eva Buschmann
styreleder

BILDE: Gruppebilde av FFOs hovedstyre 2019 - 2021

FFOs hovedstyre 2019 – 2021

Øverst fra venstre:

Eva Buschmann (styreleder)
CP-foreningen

Grete Crowo
Ansattrepresentant

Ann Iren Kjønneøy
Norsk forening for cystisk fibrose

Eddy Kjær
Stoffskifteforbundet

Harald Kvame Hansen (2. nestleder)
Lupe

Alf Magne Bye
Norges Parkinsonforbund

Geir Abelsen
(nå ute av styret)

Nederst fra venstre:
Helene Thon (1. nestleder)
Foreningen for hjertesyke barn

Tariq Eide
Norges ME-forening

Unn Ljøner Hagen
Norges Blindeforbund

Line Skåtøy
Unge funksjonshemmede

Lars Aksel Berge
Norges Døveforbund

Ikke tilstede:

Wenche Kristin Røkenes
Norsk Forening for Tuberos Sklerose Komplex

Ingrid Olga Hallan
Norsk Osteoporoseforbund

Thora Vibecke Magnus
Ansattes representant, vara

Bente G. H. Slåtten
Norsk Revmatikerforbund

Lilly Ann Elvestad
Generalsekretær i FFO

COVID-19

BLIR ALT BRA? ET OVERBLIKK PÅ 2020

”Alt blir bra!” sa finansminister Jan Tore Sanner da han presenterte forslaget til statsbudsjett for 2021.

Han tenkte nok på Koronapandemien da han sa det, men det er ikke nødvendigvis tilfellet for våre grupper – heller ikke med tanke på budsjettet, som ikke inneholdt nye satsinger for funksjonshemmede eller kronisk syke. Verken handlingsplanene for likestilling, universell utforming, rehabilitering eller BPA fikk tilført nye midler, og «ressurskrevende tjenester» ble nok engang mer ressurskrevende for kommunene. Egenandelstak 1 og 2 ble slått sammen, noe FFO har støttet, men taket ble foreslått økt slik at mange måtte betale mer før de fikk frikort. FFO tok dette opp med opposisjonen, som heldigvis stanset dette. At FrP gikk ut av regjering i 2020 og ble del av opposisjonen bidro til en positiv løsning i denne saken.

Likevel må det sies at budsjettet ikke ble så ille som fryktet, og at vi faktisk var litt lettet. Det kom ingen alvorlige forslag for våre grupper, som AAP-kuttet til unge som kom i fjor, og færre

smålige kutt, selv om regjeringen fortsatte kuttene i brillestønad og grunnstønad til non-cøliaki. Et annet lyspunkt var 170 millioner kroner til å følge opp «utsatte/sårbare» elever, og 100 millioner koronakroner som kom til bedre oppfølging av barn og pårørende i kommunene. De siste kom som en direkte følge av FFOs første korona-undersøkelse.

Også økonomene var optimistiske og overrasket over farten på økonomien, og mente det «så forbausende lyst ut». Koronaregningen ble langt mindre enn fryktet, arbeidsledigheten ville ut fra veksten i økonomien fortsette å synke, og kommunene og KS virket ganske fornøyde. Positivt for FFOs medlemsgrupper er at lite tilsier at det må kuttes i tjenester i kommunene ut ifra budsjettforslaget. Dette vil vi følge med på i tiden som kommer.

BILDE: Mann i rullestol sett bakfra

FFOs arbeidslivspolitik ble i hele 2020 preget av en svært endret arbeidsmarkedssituasjon, hvor behovet for å styrke statens virkemiddelbruk er stort.

Et knippe politiske saker

ET ARBEIDSMARKED I KRISE

3. februar 2020 deltok FFOs leder Eva Buschmann på et toppmøte for å drøfte innsatser i inkluderingsdugnaden. Sysselsettingen av funksjonshemmede arbeidstakere hadde det siste 10-året vært på det samme lave nivået (rundt 44 prosent). Dette var situasjonen selv om sysselsettingssituasjonen generelt i befolkningen over lang tid hadde vært stabil lav.

I februar 2020 var arbeidsledigheten på 3,5 prosent. Så kom koronapandemien, Norge stengte ned 12. mars, og det ble stor krise i arbeidsmarkedet. Det ble på kort tid en kraftig økning i arbeidsløsheten, og i tiden etter

koronakrisen har ledigheten vært nokså stabil på rundt 5 prosent. 28. januar 2021 var sesongjustert arbeidsløshet på 5,0 prosent (SSB). Et NAV med kapasitetsutfordringer og mye å følge opp etter EØS-skandalen, måtte plutselig følge opp tusenvis av nye permitterte og ledige.

FFOs interessepolitiske arbeid ble utvidet for å følge opp aktuelle politiske og systemmessige utfordringer knyttet til de nye koronarelaterte endringene i sysselsettingssituasjonen. Vi var blant annet opptatt av at arbeidstakere med deltidsstillinger og lave inntekter også måtte kvalifisere til dagpenger ved permittering og

ledighet. Heldigvis ble det raskt innført særregler som reduserte kravet til minsteinntekt og arbeidstid for å få dagpenger, til 40 prosent. De midlertidige bestemmelsene ble dessverre avvirket allerede 1. november 2020.

Det ble også viktig for oss at arbeidsdeltakelsen mange utviklingshemmede har i en arbeidsmarkedsbedrift ble sikret, selv om arbeidstakerne i en periode ikke kunne møte fysisk på arbeidsplassen. Vi appellerte derfor i slutten av mars til myndighetene sammen med Norsk forbund for utviklingshemmede (NFU), for å hindre at arbeidstilbudet til utviklingshemmede "smuldrer bort". I juni 2020 iverksatte departementet en midlertidig forskrift om tilskudd til forhåndsgodkjente tiltaksarrangører som følge av covid-19, noe FFO var glad for. Samtidig ble vi etter hvert bekymret for de som strevde med å komme i jobb før pandemien, og for myndighetenes satsning på Inkluderingsdugnaden. I april ba FFO om et møte

med Arbeids- og sosialdepartementet vedrørende hvordan man kan jobbe med inkludering og likestilling for funksjonshemmede i et endret arbeidsmarked. 17. juni 2020 møtte FFOs leder Eva Buschmann, sammen med representanter fra de samme organisasjonene som var på toppmøtet i februar, statsråd Torbjørn Røe Isaksen for å drøfte status for arbeidet med inkluderingsdugnaden og planer for den videre innsatsen.

FFOs arbeidslivspolitik ble i hele 2020 preget av en svært endret arbeidsmarkedssituasjon, hvor behovet for å styrke statens virkemiddelbruk var stort. På slutten av året ble samarbeidet for å realisere videre kampanjer og innsatser i Inkluderingsdugnaden tatt opp igjen. Det er svært viktig at funksjonshemmede som allerede før pandemien stod langt unna arbeidslivet, ikke skyves inn i et permanent utenforskap uten utsikter til en fremtidig trygg jobb.

HABILITERING OG REHABILITERING

Evaluering av opptrappingsplanen

Evalueringen av opptrappingsplanen for habilitering og rehabilitering ble gjennomført i 2020. Bakgrunnen for evalueringen var å få kunnskap om status for rehabiliteringstilbudet i kommunene. I tillegg skulle evalueringen vurdere hvordan kommunene har forvaltet tilskuddsordningen på 300 mill. kroner, til å utvikle planer for rehabiliteringstilbudet i den enkelte kommune. FFO deltok i en ressursgruppe som ga innspill i evalueringsprosessen. Vi var særlig opptatt av å få en status på hvilke rehabiliteringstilbud kommunene gir, om de praktiserer tverrfaglighet, og se på eventuelle endringer knyttet til rehabilitering i kommunene. Evalueringen skal offentliggjøres våren 2021.

Læring og mestring lavt prioritert

FFO deltok i 2020 i en arbeidsgruppe i Helsedirektoratet med oppdrag om å se på lærings- og mestringstilbudet, i både spesialhelsetjenesten og i kommunene, og også samhandlingen mellom disse. . Arbeidsgruppen konkluderte i sin rapport med at læring og mestring er lavt prioritert både i spesialisthelsetjenesten og i kommunene. I tillegg er samarbeidsavtalen mellom helseforetak og kommunene på dette feltet lite konkret og forpliktende, og avtalene angir heller ikke hvem som har hvilke ansvarsområder.

BILDE: To som dulter bort i hverandre på en vennskapelig måte med føttene

BILDE: To personer i kano, del av en rullestol synlig på bryggekanen.

BPA OGSÅ ETTER FYLTE 67 ÅR

Fra 1.7.2020 ble retten til å beholde BPA etter fylte 67 år slått fast i loven, forutsatt at man har hatt BPA før man fylte 67. Dette er noe blant andre FFO har jobbet for.

Sverre Fuglerud fra Blindeforbundet ble oppnevnt som FFOs representant i NOU-utvalget om BPA i 2019, og deltok på en rekke utvalgsmøter i 2020. FFO har også deltatt aktivt i BPA-nettverket, som har fungert som referansegruppe for organisasjonsrepresentantene i utvalget.

FFOs Rettighetssenter hadde 26 henvendelser knyttet til BPA i 2021, som var en nedgang fra 2019. FFO Trøndelag gjorde en kommunekartlegging på BPA-området i 2020. Inntrykket vårt, både fra Rettighetssenteret, FFO, fylkes-FFO og medieoppslag, er at kommunene har blitt mer restriktive på tildeling og bruk av private leverandører, og at

det kan synes som det er en trend ved kommunesammenslåinger at den dårligste løsningen velges. Økonomi trekkes ofte fram som begrunnelse, men mye kan tyde på at kompetanse og holdninger også spiller inn.

FFO har holdt foredrag om BPA ved flere anledninger, blant annet ved BPA-utvalgets innspillskonferanse 2. desember. Vi har blant annet vektlagt at BPA må anses som et likestillingsverktøy og at geografi ikke skal ha noe å si for tildelingen av BPA. FFO har også gitt innspill til Kommunerevisjonen i Oslo og flere andre aktører som har bedt om råd og bistand, herunder fylkes-FFO, Fellesorganisasjonen og flere av FFOs medlemsorganisasjoner. Vi deltok også som bidragsyter til NORCEM i et prosjekt de gjennomførte for Kommunesektorens organisasjon.

NOU OM NY OPPLÆRINGSLOV

og barnekoordinatorhøring

I 2020 har det kommet flere store høringer på barn- og utdanningsfeltet, deriblant NOU til ny opplæringslov og forslag til bedre velferdstjenester for barn og unge som har behov for et sammensatt tjenestetilbud.

NOU til ny opplæringslov er ment å erstatte dagens opplæringslov. FFO støtter i all hovedsak det nye lovforslaget, men er usikker på om det svarer tilstrekkelig på dagens utfordringer. En av hovedutfordringene vi mener ikke blir tilfredsstillende løst ved utvalgets forslag, er at det må bli vanskeligere å bryte opplæringsloven. Erfaringsmessig ser vi at opplæringsloven i stor grad brytes rundt om i norske skoler. Utvalgets forslag mangler sanksjonsmuligheter og åpner for økt bruk av skjønn. Dette gjør at det å ha rett, men ikke få rett, fortsatt blir en realitet blant landets elever. FFO mener at det bør innføres strengere sanksjonsmidler ved lovbrudd for å sikre økt etterlevelse av opplæringsloven.

Det ble i slutten av juni lagt frem et høringsforslag med formål om å bedre velferdstjenester for barn og unge som har behov for et sammensatt tjenestetilbud. Forslaget gikk ut på å harmonisere og styrke velferdstjenestens plikt til å samarbeide med andre velferdstjenester, å innføre barnekoordinator og en felles forskrift om individuell plan. FFO støtter i all hovedsak forslagene med enkelte bemerkninger, blant annet at barnekoordinatorordningen må vurderes etter individuelt behov og ikke diagnose.

BILDE: Illustrasjon av jente.

NOU OM NY RETTSHJELPSLOV

I slutten av april la rettshjelpsutvalget frem sin utredning som foreslår en reform av rettshjelpsordningen og en ny lov om støtte til rettshjelp. Denne er ment å avløse gjeldende lov om fri rettshjelp fra 1980. FFO er veldig positiv til at det har kommet forslag om en helhetlig reform av rettshjelpsordningen, og støtter i all hovedsak utkastet til ny rettshjelpslov. FFO har lenge ment det har vært behov for å gjøre endringer i ordningen med fri rettshjelp, og at ordningen slik den er i dag ikke i tilstrekkelig grad ivaretar formålet om å være en viktig rettssikkerhetsgaranti og et velferdsgode.

Selv om FFO i all hovedsak støtter utvalgets forslag, er vi usikre på om de svarer tilstrekkelig på dagens utfordringer. For det første mener vi at utvalget kommer til kort når det gjelder argumentasjonen for en fullstendig advokatbasert modell. Det er en svakhet ved forslaget at det ikke foretas en større utredning av om det er andre måter å løse behovet for rettshjelp på, enn kun ved bruk av advokater. For det andre er vi bekymret for at egenbetalingsmodellen som foreslås kan medføre at ordningen dekker flere, men i snitt blir dyrere – og dermed kan ramme de svakeste hardeste. For det tredje er det en svakhet at likestillings- og diskrimineringsloven, pasient- og brukerrettighetsloven og opplæringsloven ikke foreslås som prioriterte områder etter rettshjelpsloven. En henvisning til skjønnsbestemmelsen er etter vår mening ikke tilstrekkelig, sett fra et rettsikkerhetsperspektiv.

BILDE: Mann med fyllepenn i hånden og et notat på bordet

BILDE: skolegård med trapper og tilgjengelig ankomstmulighet for rullestolbrukere

UNIVERSELL UTFORMING I SAKTE FART

Arbeidet med universell utforming på alle samfunnsområder i Norge, har vært et viktig satsingsområde for FFO i mange år. Dessverre går utviklingen sakte. Regjeringens første handlingsplan for universell utforming 2009-2013 hadde som visjon at Norge skulle være universelt utformet innen 2025. Senere handlingsplaner har senket ambisjonsnivået til en visjon om et samfunn der alle kan delta. En ny handlingsplan er nå på trappene.

Veikart for universelt utformet skole har vært et fokusområde for FFO også i 2020, uten at vi har

fått politisk gjennomslag. Det arbeides videre med dette på mange fronter.

Hovedfokus i 2020 har vært på etablering av et formelt nettverk for universell utforming, hvor 21 medlemsorganisasjoner i FFO som er opptatt av politikkområdet, ble invitert med. Formålet med nettverket har vært å bidra til økt kunnskap om universell utforming i et bredere perspektiv, oppfølging av arbeidet med ny handlingsplan for universell utforming for 2021-2025, og å gi innspill til arbeidet med FFOs politiske notat om universell utforming. Universell utforming i arbeidslivet har også vært et satsingsområde.

INGEN SIKRING AV AKTIVITETSHJELPEMIDLER FOR PERSONER OVER 26 ÅR

Vi har i flere år hatt et krav om at regjeringen skal sikre at også personer over 26 år får tilgang til aktivitetshjelpemidler, ved å sørge for at ordningen blir en del av en overslagsbevilgning på lik linje som andre hjelpemidler. Heller ikke i 2020 fikk vi gjennomslag for dette. Rammen på 52 millioner kroner gikk tom i mars. Vi har jobbet med å synliggjøre hvilke negative konsekvenser dette får. I forbindelse med revidert budsjett kom det en tilleggsbevilgning på 48 millioner kroner, hvilket var en liten seier. FFO deltok i Oslo Economics' evaluering av ordningen gjennom deltagelse i referansegruppe.

Samarbeid gir resultater.

BRUKERROLLEN I FORSKNING

FFOs jubileumskonferanse

På lag med brukeren

13. NOVEMBER, 12.00-13.30

Marit Kirkevold

Hans Christian Holte

Eva Buschmann

Anne Grethe Erlandsen

Mari Trommald

Linda Granlund

BRUKER- MEDVIRKNING

«Brukermedvirkning – en arena for påvirkning gjennom frivillighet» er FFOs brukermedvirkningsprosjekt. 2020 var det siste hele året i prosjektet. I løpet av året har hele FFO tatt i bruk databasen som er utarbeidet som del av prosjektet, og som skal gi bedre oversikt og bedre mulighetene for dialog med alle brukermedvirkerne i FFO.

Temahefte om brukermedvirkning i forskning; «Samarbeid gir resultater», ble lansert på FFOs 70 års jubileumskonferanse «På lag med brukeren». Vi brukte jubileumskonferansen til å sette søkelys på brukermedvirkning, som har stått sentralt i FFOs arbeid helt siden starten i 1950. Konferansen hadde bred deltagelse, fra statssekretær i Helse- og omsorgsdepartementet, direktører fra

NAV, Bufdir og Helsedirektoratet, i tillegg til leder og generalsekretær for FFO og brukerrepresentanter. Temaheftet «Samarbeid gir resultater» ble presentert gjennom en animasjonsfilm. FFOs hjemmesider om brukermedvirkning er oppdatert, og både jubileumskonferansen og animasjonsfilmen er tilgjengelig der.

Selv om det har vært færre samlinger og seminarer i 2020 er prosjektet spesielt, og brukermedvirkning generelt, presentert både internt og eksternt, blant annet i opplæring av brukerrepresentanter og til master- og PhD studenter. Arbeidet med brukermedvirkning er viktig og nødvendig, og det er fint at vår kunnskap i stadig større grad etterspørres slik at vi kan bidra til å utvikle og forbedre tjenestene.

BILDE: kvinne med ansiktsmaling, brukt som illustrasjon knyttet til den internasjonale Sjeldendagen

ARBEID MED SJELDNE DIAGNOSER

Den kommende strategien for sjeldne diagnoser preget FFOs arbeid på området i 2020.

Et sjeldent syn - nye perspektiver på sjeldne diagnoser

Våren 2020 arrangerte FFO et innspillseminar knyttet til strategien, i samarbeid med Legemiddelindustrien (LMI). Vi har også bidratt i en skrivegruppe og en referansegruppe i Helsedirektoratet, som er delegert ansvaret for utformingen av strategien av Helse- og omsorgsdepartementet (HOD). FFO var ikke fornøyd med direktoratets forslag til strategi, og har sendt våre innspill videre til HOD.

FFO har deltatt aktivt og holdt innlegg i ulike fora nasjonalt knyttet til arbeidet med sjeldne diagnoser. Møter og seminarer i Legemiddelverket, Legemiddelindustrien og Nye Metoder kan nevnes spesielt. Vi har vært representert i flere nettverksmøter med Koalisjonen, som er en sammenslutning av legemiddelfirmaer som arbeider med sjeldne diagnoser. FFO har hatt en representant i Nasjonalt kompetansenettverk for persontilpasset medisin og vi har faste representanter i Faglig referansegruppe for Nasjonal kompetansetjeneste for sjeldne diagnoser (NKSD).

I nordisk sammenheng ivaretar FFO norsk representasjon i Sjeldne brukerorganisasjoners nordiske nettverk (SBONN), og er også representert i Nordic Network on Rare Diseases (NNRD), som er et fag-

og myndighetsnettverk på nordisk nivå der brukerorganisasjoner er med.

FFO er medlem av EURORDIS, den europeiske sjeldenparaplyen. Vi er her med i Council of Alliances, hvor bare paraplyer er med. Av faglige saker har vi jobbet med nasjonal forankring av europeiske referansenettverk (ERNs), nyfødtscreening og legemidler til sjeldne m.m. Vi har også deltatt i prosjekter og i en rekke møter online i 2020.

Sjeldendagen 2020

2020 var skuddår, noe som var utgangspunktet for den internasjonale markeringen av sjeldne diagnoser. Selv om sjeldendagen markeres årlig med en tradisjonell konferanse, gjøres det litt mer synlighetsarbeid når det er skuddår. I samarbeid med Unge funksjonshemmede og Nasjonal kompetansetjeneste for sjeldne diagnoser gjennomførte FFO en fagkonferanse 28. februar. Tittelen på den norske Sjeldendag-konferansen var «Et sjeldent syn – nye perspektiver på sjeldne diagnoser». Programmet hadde en bred tilnærming, med alt fra sjeldne perspektiver på legemidler, inkluderende opplæring, internasjonalt arbeid og nasjonal strategi for sjeldne diagnoser. Sjeldne fortellinger hadde også sin plass i programmet.

*Hva skal til for å ha det bra
når man lever med en funksjonshemming
eller kronisk sykdom?*

NY SATSING PÅ PSYKISK HELSE

FFO har lenge ønsket å jobbe med sammenhengen mellom det å leve med en funksjonshemming eller kronisk sykdom, og den psykiske helsen. I 2020 fikk vi midler fra en tilskuddsordning til rus og psykisk helse i Helsedirektoratet, som har gjort en slik satsing mulig. Satsingen vil for alvor komme i gang i 2021, da vi ansatte en ny rådgiver med ansvar for området først i november. Noe aktivitet har vi likevel hatt i 2020. Vi gjennomførte undersøkelsen «Hva skal til for å ha det bra når man lever med en funksjonshemming eller kronisk sykdom?» høsten 2020. Funnene fra denne ble blant annet presentert i et webinar om psykisk helse i anledning FNs internasjonale dag for mennesker med nedsatt funksjonsevne 3. desember. Svar fra undersøkelsen ble også grunnlaget for en animasjonsfilm med tips til hva som kan hjelpe når man føler seg nedstemt eller deprimert, og en «livstipskalender» med poster i sosiale medier i desember. I oktober opprettet vi en fokusgruppe om psykisk

helse, med representanter fra FFOs medlemsorganisasjoner. Hensikten med den første samlingen var å få innspill til oppstarten av psykisk helsearbeidet. I 2021 kommer vi til å invitere medlemsorganisasjonene til å delta i et større nettverk, som skal være et fora for samarbeid og informasjonsutveksling om aktiviteter på området.

NYTTIGE NETTVERK

Vi har opprettet en rekke nettverk i FFO for å kunne utveksle erfaringer, gode idéer og diskutere tema som flere jobber med på forskjellige hold. Også i det politiske arbeidet spiller nettverkene en viktig rolle. For å kunne formidle det som er viktig for våre grupper inn i politiske prosesser, er vi avhengige av kompetansen og erfaringene som våre medlemsorganisasjoner har. Nettverkene samles med jevne mellomrom.

I 2020 har vi hatt nettverk på disse områdene:

- Organisasjon
- Skole og oppvekst
- Helse
- Barnevern
- Sjeldenfeltet

HØRINGS- UTTALELSER 2020

Arbeids- og sosialdepartementet

- Forslag til gjeninnføring og utvidelse av rett til fortsatte pleiepenger ved barnets død (8. januar)
- Forenklingsforslag og justeringer i folketrygdlovens bestemmelser om sykepenge og stønad ved barns sykdom (pleiepenger) (8. april)
- Forslag til midlertidig forskrift om unntak fra aktivitetsplikt mv etter sosialtjenesteloven (23. april)
- Forslag forskrift om midlertidig tilskudd til forhåndsgodkjente tiltaksarrangører (8. juni)
- Høring - NOU 2020:9 Blindsonen. Gransking av feilpraktiseringen av folketrygdlovens oppholdskrav ved reiser i EØS-området (21. september)
- Endringer i diskrimineringsombudsloven og arbeidsmiljøloven (15. oktober)

Helse- og omsorgsdepartementet

- Ny e-helselov og endringer i IKT standardforskriften (15. januar)
- Endring i forskrift om kommunens helsefremmende og forbyggende arbeid i helsestasjons- og skolehelsetjenesten (20. februar)
- Alternativ regulering av pasientforløp i spesialisthelsetjenesten, og endringer i registreringer i ventetid (15. april)
- Sammenslåing av frikort egenandelstak 1 og 2 (22. mai)

- NOU 2020: 1 Tjenester til personer med autismespekterforstyrrelser og til personer med Tourettes syndrom (20. juli)
- Høring om forslag til endringer i apotekloven § 6-6 Endringer i bytteordningen for legemidler (30. september)
 - Godkjenningmodell for fritt brukervalg i den kommunale helse- og omsorgstjenesten (8. desember)

Helsedirektoratet

- Prioritering av kommunale helse- og omsorgstjenester under covid -19 pandemien
- Prioritering og veiledning til sykehjem og hjemmebaserte tjenester (16. april)

Justisdepartementet

- Forskriftsfesting av tilskuddsordninger (31. juli)
- Endringer i vergemålsloven og vergemålsforskriften – om godtgjøring til verger mv. (12. september)
- Rettshjelpsutvalgets utredning NOU 2020:5 (23. november)

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

- Endringer i Plan og bygningsloven (1. september)
- Forslag til endringer i valgloven, valgforskriften mm. (30. september)
- NOU 2020:6 Ny valglov (31. desember)

Kunnskapsdepartementet

- Forslag til endringer i voksenopplæringsloven og friskoleloven (1. januar)
- Forslag til endringer i folkehøyskoleloven - utfasing av tilskudd til kortkurs (22. januar)
- Midlertidige forskrifter med hjemmel i koronaloven (bl.a grunnopplæringen) (26. mars)
- Forslag til nye midlertidige tilpasninger i reglene i barnehageloven og opplæringsloven (Korona) (15. april)

- NOU 2020: 3 Ny lov om universiteter og høyskoler (22. mai)

- NOU 2019: 25 Med rett til å mestre (Liedutvalget) (1. juli)

- NOU 2019: 23 Ny opplæringslov (1. juli)
- Bedre velferdstjenester for barn og unge som har behov for et sammensatt tjenestetilbud (Samarbeid, samordning og barnekoordinator) (1. november)

- Forskriftsfesting av retningslinjer for tilskuddsordning for lokal kompetanseutvikling (bl.a kompetanseoverføring innen spesped og inkludering – oppfølging av Tett på!) (21. november)
- Forslag til endringer i friskoleloven om opplæring som gjennomføres uten at læreren er til stede sammen med eleven (fjernundervisning) (15. januar)

Samferdselsdepartementet

- Utsatt iverksettelse av endringer i drosjereguleringen (5. mai)
- Forslag til endring i trafikkreglene – innføring av særlig aktsomhetsplikt ved kjøring med rullestol på fortau mv (29. juni)
- Nasjonal transportplan 2022-2033: høring av transportvirksomhetenes svar på oppdrag fra Samferdselsdepartementet (1. juli)

Husbanken

- Innovasjon og krav i sykehjem og omsorgsboliger (31. mars)

Direktoratet for IKT og fellestjenester i høyere utdanning og forskning (Unit)

- Ny digitaliseringsstrategi for universitets- og høyskolesektoren (11.mai)

Klima- og miljødepartementet

- Forslag til endringer i genteknologiloven - GMO legemidler (5. august)

Finansdepartementet

- Forslag til nasjonalt statistikkprogram 2021-2023 (21. august)

PROSJEKTER STØTTET AV STIFTELSEN DAM

Disse seks FFO-prosjektene hadde støtte fra Stiftelsen DAM i 2020:

DEI UTFORDRANDE RELASJONANE

Prosjektleder Vigdis Reisæter, Høgskulen Vestlandet (treårig PhD-prosjekt, forskning, avsluttes 2020).

Mål: Voksne med nedsatt kognitiv funksjon trenger hjelp for å klare livet. Møtet mellom unge voksne, tjenesteytere og foreldre - kalt tre-partsrelasjonen - kan være både utfordrende, utviklende og konfliktfylt. Denne tre-partsrelasjonen finnes det lite kunnskap om og det er behov for mer forskning.

Mål: Få fram kunnskap om relasjonen mellom partene. Hva tenker de selv om hvordan rollefordelingen mellom dem bør være? Hva er de kritiske til med hverandre? Hva opplever de ofte går galt og hva fungerer i kommunikasjonen mellom aktørene? Eller med mer teoretiske ord: Hvordan fungerer makten i relasjonen mellom voksne barn, foreldre og tjenesteytere?

SAMARBEID FOR Å FREMME HELSE

Prosjektleder Ann Britt Sandvin Olsson, Nasjonal kompetansetjeneste for læring og mestring innen helse ved OUS (treårig PhD-prosjekt, forskning, avsluttes 2021).

Mål: Selv om styrende dokumenter oppfordrer til brukermedvirkning ved utvikling av helse- og omsorgstjenester, er det mangel på kunnskap om og varierende praksis for dette i kommunene. Dette forskningsprosjektet vil bidra til å styrke kunnskapsgrunnlaget for hvordan brukerrepresentanter og fagpersoner kan få til reelt samarbeid innen kommunal helsetjenesteutvikling, et samarbeid hvor erfarings- og fagkunnskap tillegges lik verdi i både prosess og resultat. Det vil undersøkes hvilke faktorer som støtter opp om et reelt samarbeid og hva slags betydning det kan ha. Prosjektet vil bidra med ny kunnskap om hvordan gjennomføre brukermedvirkning i utvikling av helsefremmende tjenester i kommunene.

LIKEPERSONSARBEID FOR MENNESKER MED HIV

Prosjektleder Anita Øgård-Repål, Universitetet i Agder (treårig PhD-prosjekt, forskning, avsluttes 2021).

Mål: Målsetting for dette prosjektet er å bidra til økt kunnskap om likepersonsarbeid generelt og likepersonsarbeid for personer med HIV spesielt. Prosjektet involverer perspektiver fra tjenestemottakere, likepersoner og helsepersonell, og kan på den måten bidra til å undersøke likepersonsarbeid fra ulike perspektiver. Fokuset på likepersonsarbeid kan bidra til kunnskap som kan gi økt og forbedret tilbud i tjenesten til mennesker som lever med HIV, gjennom å fokusere på hvordan kunnskap om ulike modeller knyttet til likepersonsarbeid kan være et ledd i å involvere brukere i større grad. Dette kan på sikt bidra til å fremme mestring og deltakelse i samfunnet for berørte parter.

BRUKERMEDVIRKNING I HELSETJENESTEN

Prosjektleder Rikke Helene Moe, Diakonhjemmet sykehus (treårig PhD-prosjekt, forskning, avsluttes 2023)

Mål: Økt kunnskap om virkingen av brukermedvirkning i utviklingen og leveringingen av helse-tjenester. Prosjektet vil utforske nåværende kunnskap om hvordan pasienter er involvert i utvikling og levering av helsetjenester, og hvordan brukermedvirkning kan påvirke kvaliteten på tjenestene. Prosjektet vil også se på hvordan brukerrepresentanter beskriver involvering og påvirkning på beslutningsprosesser i sykehusenes brukerråd, hvordan rehabiliteringsinstitusjoner strukturerer pasientmedvirkning i individuelle rehabiliteringsprosesser, samt hvordan pasienter selv rapporterer om egen involvering i egne rehabiliteringsløp.

BRUKERMEDVIRKNING - ARENA FOR FRIVILLIGE

Prosjektleder Andreas Habberstad, FFO (avsluttes 2020).

Mål: Gjennom dette prosjektet skal FFO settes i stand til å gi et tilbud om kvalifisert brukermedvirkning til de organer og fora som etterspør brukermedvirkning fra FFO i sine råd og utvalg. Brukermedvirkning i forskning, som var en del av dette prosjektet, ble tema på FFOs jubileums-konferanse.

ET MANGFOLD MED SKYLAPPER

Prosjektleder Marianne Kolnes, FFO Rogaland (avsluttes 2020)

Mål: Å lage en informasjonskampanje som primært retter seg mot ansatte i utelivsbransjen, og mot alle i samfunnet. Bevisstgjøre folk om at det finnes funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer som kan medføre at en kan virke beruset. Lage en kort film som brukes på kursing av ansatte. Små deler av filmen brukes på sosiale medier, for å spre kunnskapen ut til et større publikum. Lage en brosjyre som skal sendes ut til alle informasjonssenter og utesteder i kommunene. Brosjyren vil også bli lagt ut på internett.

SÅNN ER JEG-ANIMASJONER

Prosjektleder Trond Jacobsen, Bivrost film (avsluttes 2021)

Mål: Via animasjonsfilmer gi barn med funksjonsnedsettelse en kilde for å kunne uttrykke sine egne tanker og følelser knyttet til sine egne utfordringer. På denne måten vil de også være med på å hjelpe andre barn i tilsvarende situasjon. Også for barn er det viktig å føle at man blir hørt, og får fortelle sin historie og formidle sine livserfaringer. Å øke alle barns (og voksnes) innsikt og forståelse av det å være annerledes og leve med en funksjonsnedsettelse.

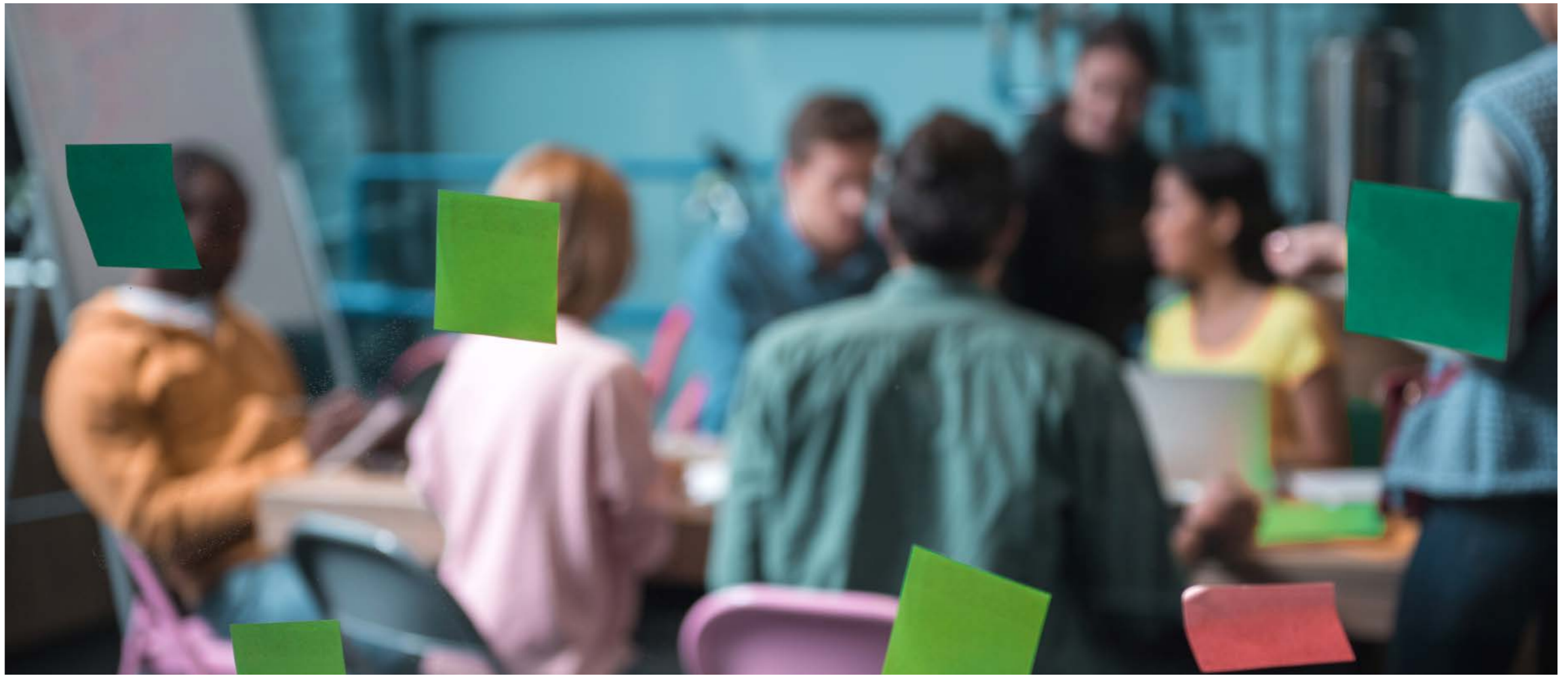
Disse FFO-prosjektene hadde støtte fra Stiftelsen DAMs ekstraprogram i forbindelse med koronaepidemien i 2020:

- Pårørendekonferanse i koronaens tid (digital pårørendekonferanse)
- Rettigheter og tjenester i koronaens tid (animasjonsfilm om FFOs rettighetscenter)
- «Jeg vil endre» (egenkraftmobilisering i form av fotografier og videoer for å fremstille erfaringer om egne rettigheter, i regi av FFO trøndelag og likestillingscenteret KUN)
- Bilder fra en pandemi (historien til fire mennesker med forskjellige typer funksjonsnedsettelse, om hvordan korona har påvirket livene deres)

BILDE: En glad, ung kvinne med en kort arm sammen med en ung mann med en stor kjærlighet på pinne i hånden

BILDE: Grønne lapper på et vindu.
Bak skimtes en gruppe mennesker rundt et bord.

ORGANISASJONS- UTVIKLING I FFO

2020 var det tredje året i FFOs strategiske plan for 2018-2022. Målet er å bli mer effektiv, slagkraftig og involverende, med en rød tråd i det vi gjør i hele FFO. Både hovedstyret og sekretariatet har hatt fokus på å følge opp mandatet fra FFOs representantskap i 2018, om å vurdere dagens organisering av FFO, herunder at fylkes-FFO vurderes videre.

Koronapandemien har påvirket FFO både nasjonalt og lokalt. Paradoksalt nok har den ført oss nærmere sammen fordi vi ble tvunget til å møtes digitalt, og fordi vi har møttes mye oftere på digitale plattformer enn hva vi vanligvis har pleid å gjøre. Den årlige samlingen med fylkessekretærene ble gjennomført digitalt.

Strategisk plan sier at FFO skal følge myndighetenes forvaltningsnivå, noe som har medført fylkessammenslåinger også i FFO. Dette har vært et viktig, men ressurskrevende, arbeid i 2020. Alle sammenslåingsprosesser hadde interimstyrer som forberedte sammenslåingene som kom på løpende bånd i 2020: FFO Troms og Finnmark slo seg sammen, FFO Hordaland og FFO Sogn og Fjordane ble FFO Vestland, FFO Aust-Agder og FFO Vest-Agder ble FFO Agder, FFO Oppland og FFO Hedmark ble FFO Innlandet og FFO i Akershus, Buskerud og Østfold ble FFO Viken.

Hovedstyrets prinsippvedtak om samlokalisering av kontorer der det er flere kontorer i nytt

fylkes-FFO, ble fulgt. Hovedstyrets begrunnelse var at det samler FFO og bidrar til en rød tråd i organisasjonen, at det er god bruk av ressurser, og at det bidrar til nytenkning og en ny organisasjonskultur. De nye styrene fikk en utfordrende start på styreperiodene, da korona traff i mars. Flere av årsmøtene ble arrangert digitalt.

På kongressen i november 2019 ble det lagt frem en sak om oppfølging av strategisk plan. I 2020 ble det satt ned et utvalg som så på vedtektene, med formålet å tydeliggjøre ett FFO, roller og ansvar. Et forslag til vedtektsendringer ble utarbeidet, men representantskapsmøtet og ekstraordinær kongress i november 2020 ble utsatt og avlyst på grunn av koronapandemien.

Sekretariatet har utarbeidet styreopplæring for styrene i fylkes-FFO. Denne opplæringen har vært testet både fysisk og digitalt med fire styrer, og rulles ut med nyvalgte styrer etter årsmøtene i 2021. Erfaringene med å teste styreopplæringen har vært positiv og lærerik, og fungert som «lim».

FFOs INTERNASJONALE SOLIDARITETS- ARBEID

FFOs bistandsprosjekter er finansiert av Norad gjennom Atlas-alliansen. Vi jobber langsiktig, og startet en femårig rammeavtale som løper fra 2020 ut 2024.

En stor del av 2020 ble brukt til å starte opp to prosjektsamarbeid i den nye rammeavtalen. FFO viderefører samarbeidet med Southern Africa Federation of the Disabled (SAFOD) og National Federation of the Disabled-Nepal (NFDN). Vi fortsetter å samarbeide rundt menneskerettigheter, påvirkningsarbeid og organisasjonsutvikling.

Godt styresett er et gjennomgående og viktig tema i alle prosjekter. I 2020 har vi gått gjennom økonomi, og gitt opplæring og oppfølging kontinuerlig. Det har vært, og er, et stort fokus på antikorrupsjonstiltak.

En svært gledelig utlysning kom fra utviklingsministeren og Norad høsten 2020: «Together for Inclusion 2» (TOFI 2), som er et samarbeid mellom organisasjonene i Atlas-alliansen og andre sivilsamfunnsorganisasjoner. TOFI 2 medførte at FFO fikk tildelt ytterligere TOFI-prosjektmidler til samarbeid i Mosambik, Niger og Sør-Sudan. Nytt i TOFI 2 er fokus på psykisk helse. Menneskerettigheter, organisasjonsutvikling og inkluderende utdanning er FFOs viktigste innsatsområder.

Solidaritetsarbeidet i koronatid

Da korona traff Norge og verden i mars 2020, hadde prosjektene ennå ikke startet for fullt. Vi måtte snu oss fort, det ble reiseforbud og all kontakt ble digital. Paradoksalt nok har koronaen også på mange måter ført oss nærmere hverandre. Oppfølging av prosjektene skjer hyppigere, og sammen med Atlas-alliansen har vi forsøkt å finne gode metoder for å følge opp pengebruk og anti-korrupsjonsarbeid på digitale plattformer. Men det ble også store forsinkelser i flere prosjekter, og mye påvirkningsarbeid ble rettet mot korona og funksjonshemmedes rettigheter i koronatid.

THE ATLAS ALLIANCE
FINAL REPORT | 2016–2019

DECEMBER 2020

BILDE: Voksen kvinne med synlig øyesykdom

RETTIGHETS- SENTERETS ARBEID I 2020

Rettighetssenteret har i 2020 vært åpent mandag til torsdag fra klokken 10 til 14. På grunn av koronapandemien var telefontjenesten stengt i fire uker i perioden mars/april. Rettighetssenteret er bemannet av tre jurister, og i 2020 har vi også hatt en student ansatt. Kun én rådgiver har vakt om gangen.

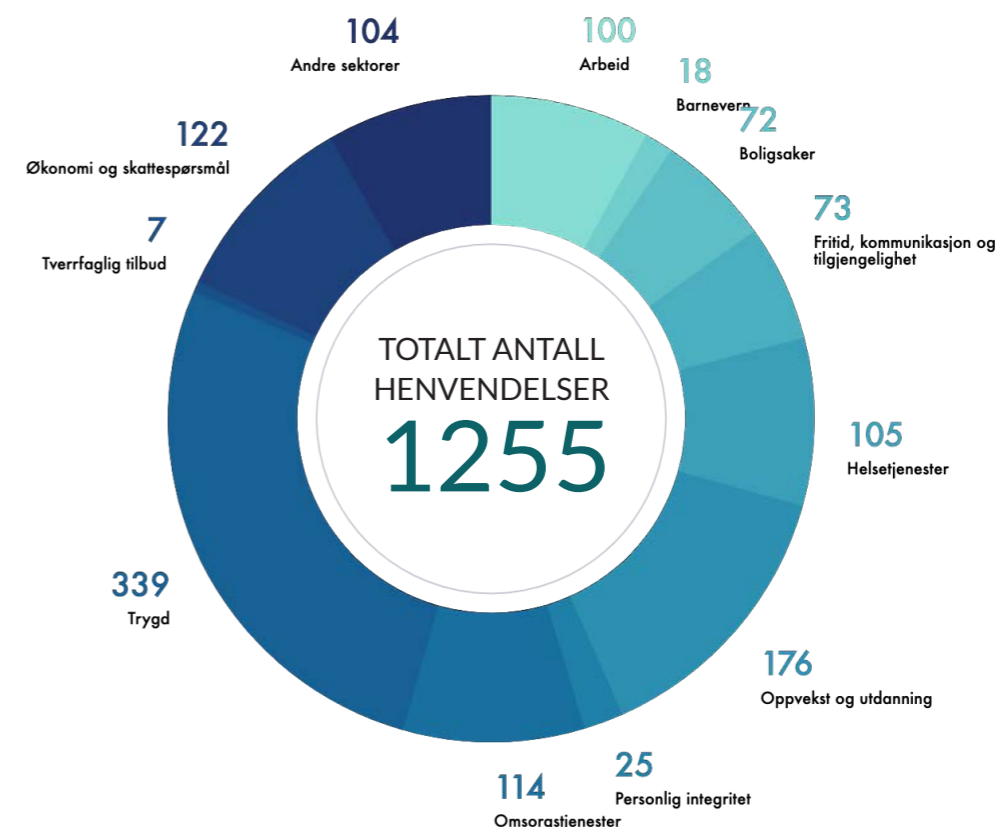
Henvendelsene til Rettighetssenteret viser at det er et stort behov for rettshjelp og at senteret har en viktig rolle å fylle. Det er stort behov for generell informasjon, og for veiledning i konkrete saker. Vi ser at enkelte trenger mye mer hjelp enn det Rettighetssenteret har kapasitet til å gi. Mange ønsker at vi går grundig inn i saken deres, at vi skriver klage eller tar kontakt med ulike instanser, noe vi dessverre har begrenset kapasitet til å kunne gjøre.

I 2020 mottok Rettighetssenteret for første gang tilskudd gjennom ordningen

for spesielle rettshjelptiltak.

INTERESSEPOLITIKK

I tillegg til å ha vakt på Rettighetssenteret jobber juristene med ulike interessepolitiske områder, blant annet FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) og hjelpemiddelområdet. Erfaringene Rettighetssenteret får fra enkeltsaker, for eksempel om uheldige konsekvenser av regelverk, benyttes som en del i det interessepolitiske arbeidet til FFO.

HVILKE TEMA HAR VI FÅTT SPØRSMÅL OM?

I 2020 behandlet Rettighetssenteret 1255 saker. Dette var en nedgang på 77 saker fra året før. Nedgangen i antall henvendelser skyldes nok delvis at rettighetstelefonen var stengt fire uker i mars/april og delvis en naturlig variasjon. Det som imidlertid er klart er at det er et stort behov for veiledning om juridiske rettigheter blant funksjonshemmede og kronisk syke.

Også i 2020 fikk vi flest henvendelser om trygd og Nav. Disse sakene utgjorde 27 prosent av alle sakene vi behandlet. Deretter var det flest saker om oppvekst og utdanning (14 prosent) og økonomi og skattespørsmål (10 prosent). De siste årene har dette stabilt vært de kategoriene vi får flest henvendelser om.

Innenfor kategorien trygd fikk vi også i 2020 flest henvendelser om uføretrygd. Innen kategorien oppvekst og utdanning fikk vi flest henvendelser om grunnskole. Forsikring var det vi fikk flest henvendelser om innen økonomi og skattespørsmål.

Innsender lurer på om hun har rett til flere omsorgsdager på grunn av korona. Har et barn med autisme og epilepsi og har allerede utvidet rett til omsorgsdager

SAKER OM TRYGD OG TRYGDIBIL

Selv om det var en nedgang i antall henvendelser om trygd fra 2019 til 2020, så var det en økning i antall henvendelser om trygdebil. Flere av henvendelsene gjelder en sak FFO har jobbet politisk for i mange år. I 2015 skjedde det en endring i regelverket om stønad til bil. Man kan ikke lenger få tilskudd til gruppe 1 bil for å utføre dagliglivets funksjoner eller for å forhindre en isolert tilværelse. Man kan kun få tilskudd hvis man er under arbeid og utdanning. FFO har siden denne endringen kom, erfart at dette har fått store negative konsekvenser for de det gjelder. Vi har jobbet politisk for å få reversert denne endringen, men har dessverre ikke fått gjennomslag for det. For mange som har behov for bil på grunn av sin funksjonsnedsettelse, og som ikke kan benytte seg av offentlig transport, er dette et stort problem.

Eksempler på saker om trygdibil

2020/0151

Saken gjelder en mann som er døvblind. Har de siste 20 årene hatt trygdibil. Har nå fått avslag på nytt tilskudd til bil da det kom

nye regler i 2015. Må være i arbeid eller utdanning for å få tilskudd til personbil. Har RS noen råd i forbindelse med klage?

2020/0216

Saken gjelder person med leddgikt som ønsker tilskudd til bil gruppe 1. Har ikke behov for rullestol eller rampe, så bil gruppe 2 er uaktuelt. Ønsker generell informasjon om tilskudd til bil gruppe 1. Er det slik at denne ordningen bare gjelder for personer i arbeid og utdanning? Finnes det ingen unntak?

KORONARELATERTE HENVENDELSER

Rettighetscenteret mottok 66 korona-relaterte henvendelser i 2020. Over halvparten av henvendelsene ble mottatt i mars og april. Dette har nok sammenheng med at regelverket ble endret i et tempo det var vanskelig å holde tritt med. Henvendelsene handlet primært om utvidet rett til omsorgspenger, skolestengning og avlysning av nødvendige helse- og omsorgstjenester.

Vi mottok flere telefoner fra pårørende

som opplevde at pandemien medførte en vesentlig økt belastning sammenlignet med normalsituasjonen. Rettighetscenteret vurderte muligheten til å utvide åpningstidene, men fant det ikke nødvendig da vi klarte å behandle alle henvendelsene innenfor normal åpningstid.

Eksempler på saker om korona

Sak 2020/0359

Saken gjelder en rullestolbruker med nedsatt lungekapasitet. Hun er bekymret for hvordan hun vil møtes om hun skulle bli koronasyk i et presset helsevesen. Vil funksjonshemmede automatisk nedprioriteres, spesielt de med sammensatte funksjonshemminger hvor lungekapasitet er et tema. Har de med sjeldne diagnoser noen rettigheter i denne sammenhengen?

Sak 2020/0357

Saken gjelder en person med språkvansker, som følge av hjerneslag har fått avslag på søknad om muntlig eksamen som tilretteleggingstiltak. Eksamen er vanligvis skriftlig. Språkvanskene er ganske usynlige,

men personen sliter med å gjennomføre skriftlig eksamen. Privatistkontoret i kommunen har gitt avslag som følge av korona. Kan man avslå individuell tilrettelegging på bakgrunn av korona i dette tilfellet?

Sak 2020/0598

Innsender lurer på om hun har rett til flere omsorgsdager på grunn av korona. Har et barn med autisme og epilepsi og har allerede utvidet rett til omsorgsdager.

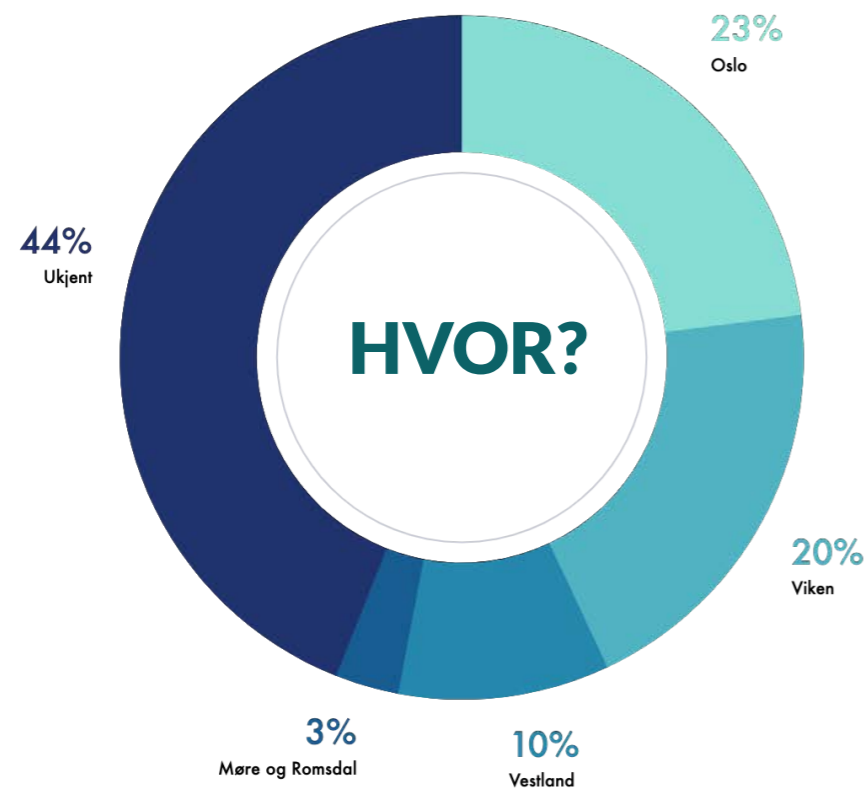
OMSORGSSTØNAD

Når det gjelder saker om omsorgsstønad så var det en økning i henvendelser om dette fra 2019 til 2020. Flere av sakene viser at det blir gitt feil, eller mangelfull informasjon fra kommunen om søknads- og klageprosessen.

Eksempler på saker om omsorgsstønad

2020/0706

Innringer og hennes søster søkte om omsorgsstønad for å pleie sin far. Fikk avslag av bydelen med den begrunnelse at søknaden må gå gjennom den oppnevnte vergen. Vergen vil ikke bistå.

2020/1176

Innringer bor hos sine foreldre og yter omsorg for sin funksjonshemmede far 24/7. Søkte om omsorgstønning. Fikk svar at en slik søknad måtte søkes via vergen til faren (oppnevnt av fylkesmannen/en fremmed). [...]

Vi har også fått henvendelser om omsorgstønning og forholdet til andre ytelser som for eksempel hjelpestønning og pleiepenger. En sak om omsorgstønning og forholdet til pleiepenger gjorde oss oppmerksom på en uheldig, og etter vår mening urimelig, rettssituasjon. På bakgrunn av dette fikk vi Solfrid Lerbrekk (SV) til å stille statsråden et skriftlig spørsmål i Stortinget om rimeligheten av dette.

2020/0577

Saken gjelder en kommune som viser til at en familie ikke har rett på omsorgstønning når man har rett til pleiepenger. Kommunen viser til Kaasa-utvalgets utredning fra 2011 som hjemmel. Innsender spør om RS kjenner til hjemmelen. Hun vet at andre har fått omsorgstønning i kombinasjon med pleiepenger. [...]

2020/0115

Innringer har en datter med CP. Hadde omsorgstønning for noen år siden. Mistet den da hun ble innvilget hjelpestønning. Hvordan er reglene her i dag?

VIDEREGÅENDE UTDANNING:

Den største prosentvise økningen ser vi på saker om videregående utdanning. Typiske spørsmål er tilrettelegging av fag, eksamen og lærlingtid samt skoleskyss og fritt skolevalg.

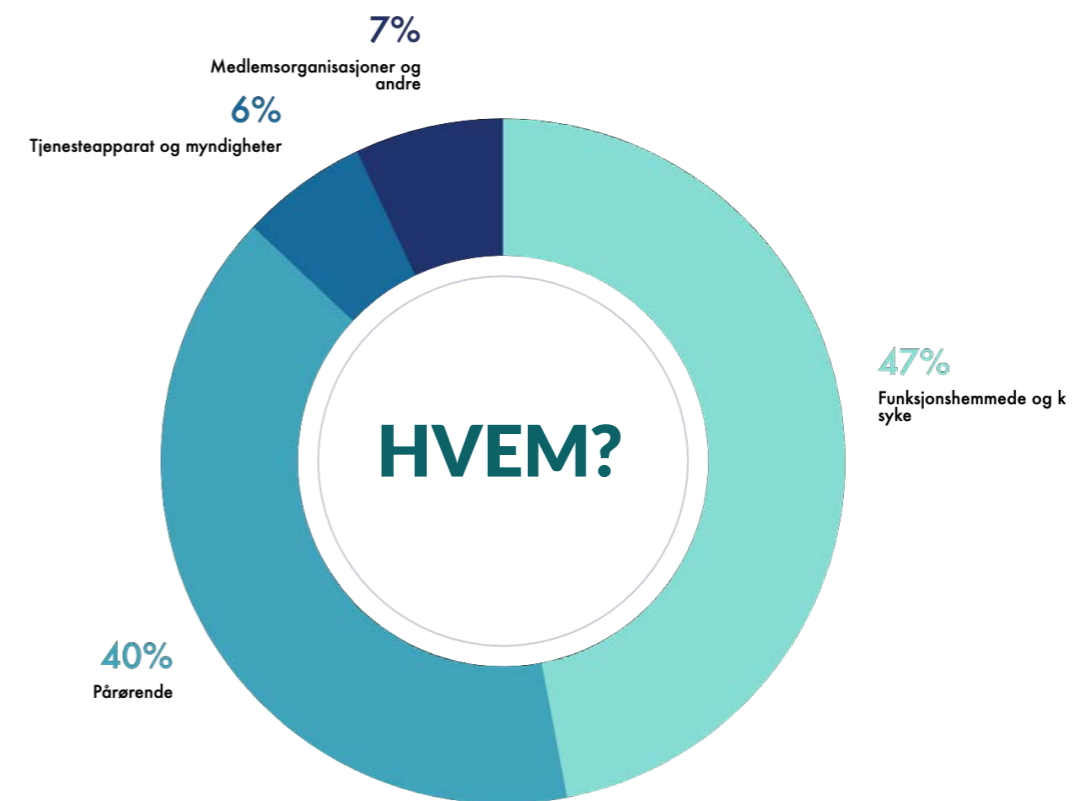
Eksempler på saker om videregående utdanning

Sak 2020/1206

Saken gjelder en elev på videregående som har 50 prosent fravær på grunn av migrene/spenningshodepine. Eleven klarer seg godt faglig på tross av alt fraværet, men alt ansvaret for læring faller på vedkommende selv. Hvilke rettigheter har man i dette tilfellet?

Sak 2020/0602

Saken gjelder en elev som skal begynne på videregående. Vedkommende har kommet inn på en skole som er så langt unna at han må bo på hybel. Mener han bør komme inn på en skole som er så nærme at han kan bo hjemme. Dette

er av hensyn til medisiner av ADHDen. Han er ikke flink på å ta medisinen selv. Har han krav på å komme inn på en skole i nærheten slik at han kan bo hjemme?

HVEM TAR KONTAKT OG HVOR KOMMER DE FRA?

Diagram som viser hvem som tar kontakt (Brukere, pårørende tjenesteapparat osv.), Funksjonshemmede og kronisk syke er de som oftest tar kontakt. De utgjør 47 prosent av henvendelsene. Deretter er det flest pårørende som tar kontakt (40 prosent av henvendelsene). 6 prosent av henvendelsene kommer fra tjenesteapparatet/myndigheter. Dette dreide seg ofte om offentlig ansatte som ønsket informasjon om hvilke regler som gjaldt på andre fagområder enn det de selv arbeider med. Øvrige henvendelser kommer fra medlemsorganisasjoner eller andre.

Hvilket fylke folk ringer fra oppgis kun i 56 prosent av tilfellene. Det kommer flest henvendelser fra Oslo (23 prosent), Viken (20 prosent) og Vestland (10 prosent). Vi får færrest henvendelser fra Møre og Romsdal (3 prosent).

Stopp vold og overgrep
mot mennesker med
funksjonsnedsettelse!

#IDETSKJULTE

Unge
funksjonshemmede

BILDE: Illustrasjonsbilde fra kampanjen "I det skjulte"

KOMMUNIKASJONS- ARBEID I FFO

Store deler v FFOs kommunikasjonsarbeid skjer i form av kommunikasjonsprosjekter. I 2020 har vi hatt to større prosjekter:

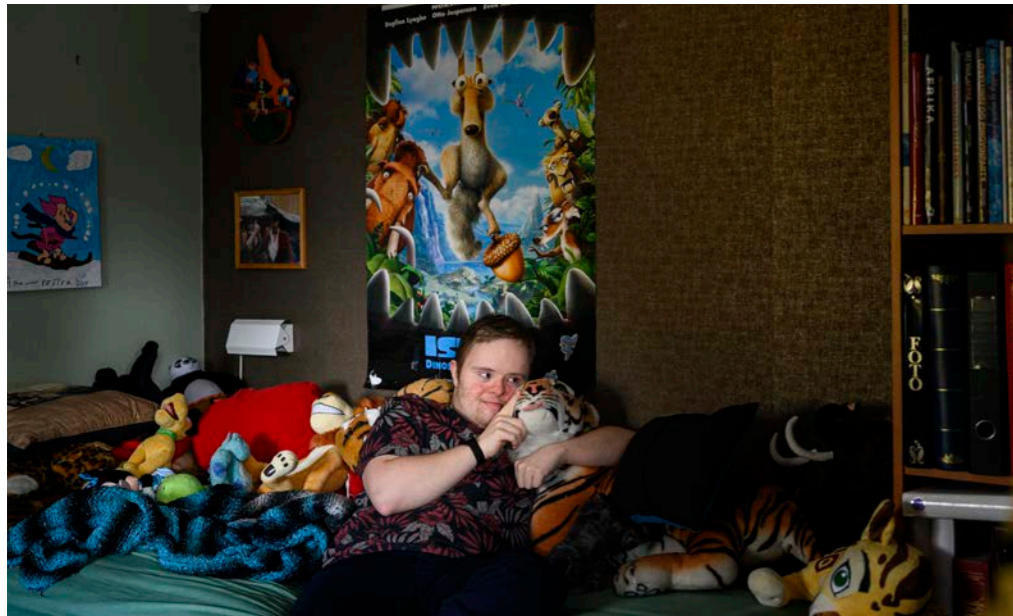
I DET SKJULTE: I forbindelse med den internasjonale kvinnedagen 8. mars, lanserte FFO og Unge funksjonshemmede kampanjen «i det skjulte». Målet med kampanjen var å snakke om at vold og overgrep mot funksjonshemmede skjer, at det ikke er greit og at vi må si ifra for å stoppe det. Det viktigste virkemiddelet i kampanjen var en 3 minutter lang film som presenterte tre historier

fra funksjonshemmede kvinner som har opplevd seksuelle overgrep og vold. Filmen ble produsert i samarbeid med Mari Storstein og Tomas Myklebost, med skuespillerne Sara Khorami, Silje Storstein og Kathrine Thorborg Johansen.

Kampanjen hadde egen landingsside på ffo.no med utfyllende redaksjonelle saker og faktastoff om temaet. Kampanjen var synlig på Facebook og på Instagram med både organiske poster og annonser i kampanjeperioden. Kampanjen nådde ut til totalt 35 000 personer via sosiale medier. I samarbeid med FFOs fylkessekretærer fikk vi debattinnlegget «Det du ikke vet har noen vondt av» på trykk i 25 aviser og nettaviser siden kamp-

anjestart. Vi fikk også et debattinnlegg på trykk i Aftenposten. Gjennom kampanjen hadde vi et tett samarbeid med TryggEst prosjektet til BufDir, som jobber med vold og overgrep mot utsatte grupper ute i kommunene.

Kampanjen er en del av prosjektet "Ikke tilgjengelig", som vi har fått støtte til av BufDir. Prosjektet består av fire delkampanjer som fra ulike innfallsvinkler skal belyse utfordringer i funksjonshemmedes hverdag. De øvrige kampanjene i prosjektet ble utsatt til 2021, grunnet koronapandemien. Temaene for de gjenstående kampanjene er arbeidsliv, doble minoriteter og skole og utdanning.

BILDER: Bildene viser tre av de fire personene i prosjektet "Bilder fra en pandemi"

BILDER FRA EN PANDEMI: Med fotoprojektet «Bilder fra en pandemi» ønsket vi å vise hvordan koronapandemien har påvirket livene til funksjonshemmede og deres familier. I prosjektet har vi møtt Kenth Frelsøy Brelin fra Oppdal som har Multippel Sklerose (MS), Lars Petter Bergersen med Downs Syndrom og moren Randi fra Mo i Rana, Oscar Albertsen, som har utviklingshemming og barneautisme, og moren Line som bor utenfor Trondheim, og Sigrun Bjerke Fosse som har Cerebral Parese og bor i Oslo.

Bildereportasje, foto og video fra prosjektet ble publisert på FFOs nettside og i sosiale medier i desember 2020. Prosjektet får en fortsettelse i 2021, da vi har fått støtte fra Stiftelsen Dam til en utendørs utstilling på Rådhusplassen i Oslo i forbindelse med ettårsdagen for korona-nedstengningen av Norge 12. mars 2021.

Fartein Rudjord har vært fotograf og kommunikasjonsansvarlig i FFO, Ingeborg Veia, har vært prosjektleder. Prosjektet fikk støtte fra Stiftelsen Fritt Ord i 2020.

FFO I MEDIA OG SOSIALE MEDIER

I 2020 ble det publisert totalt 519 artikler på papir og nett der FFO ble nevnt. 328 artikler var på nett, mens 185 var på papir. Mest oppmerksomhet fikk vi i månedene mars og september, begge måneder handlet det om koronapandemi. I mars dreide mange av oppslagene seg om funksjonshemmede og alvorlig syke barn som ble hardt rammet av strenge koronatiltak, og at foreldrene mistet avlastning og rehabilitering. Også i forbindelse med kampanjen «I det skjulte» fikk vi debattinnlegg på trykk i mange lokal- og regionaviser, takket være god drahjelp fra fylkessekretærene.

I september fikk vi mye oppmerksomhet rundt en undersøkelse vi gjorde om konsekvensene av Covid-19 pandemien for funksjonshemmede og

kronisk syke. Blant annet fikk vi oppslag på TV2 nyhetene, og et debattinnlegg på trykk i mange av landets aviser. Oppmerksomheten resulterte i en ekstrabevilgning fra regjeringen på 100 millioner kroner til rehabilitering for funksjonshemmede barn og unge, og avlastning for deres pårørende.

Vi fikk 542 nye følgere i 2020, og er nå oppe i 11 662 (per februar 2021). I snitt hadde vi en organisk rekkevidde på 11,7 prosent (antall følgere som så postene vi publiserte uten at vi annonserte). Dette er lavere enn det bør være, og er et klart innsatsområde for FFO i årene fremover.

Videopostene gjør det best, de topp tre mest sette postene på FFOs Facebook-side var alle videoposter. Den mest sette posten handlet om at funksjonshemmede blir utsatt for vold og overgrep dobbelt så ofte som andre, fra kampanjen «I det skjulte». Etter videopostene gjør bildeposter det best, deretter lenkeposter. Poster der vi tar opp urett mot funksjonshemmede skaper mest engasjement blant våre følgere. En kommentar til forslag til statsbudsjett for 2021, «Alt blir bra, spesielt hvis du er milliardær», var posten som nådde flest etter posten om vold og overgrep.

Your top reaching posts in 2020

The posts with best total reach. Does not include posts you have paid to promote.

Date	Type	Text	Non-viral	Viral	Click	Views	Total	Paid
04.03.20	Video	Funksjonshemmede blir utsatt for overgrep og vold dobbelt så ofte som andre	22,7%	311,5%	22	11 307	37 036	
07.10.20	Text	Alt blir bra - spesielt hvis du er milliardær	17,7%	86,3%	84	5 654	11 282	
02.12.20	Image	BILDER FRA EN PANDEMI: Line og Oscar Albertsen	12,2%	77,0%	51	4 628	10 083	

77 prosent av følgerne våre er kvinner, 21 prosent menn. Størstedelen er bosatt i Oslo, deretter kommer Bergen, Trondheim og Stavanger.

Instagram, Twitter og Google Ads:

I 2021 har vi kjørt flere kampanjer på Instagram:

- I det skjulte (mars): Kampanje i prosjektet «Ikke tilgjengelig» om vold og overgrep mot funksjonshemmede kvinner
- Synlighetskampanje for FFOs Rettighetscenter (juni – desember): Kampanjen besto blant annet av poster og annonser med promotering av Rettighetscenterets ansatte og en nyprodusert animasjon om Rettighetscenterets tilbud. Vi annonserte både på Google (Google Ads) og Instagram.
- Bilder fra en pandemi (desember)
- Livstipskalender (desember) med innhold hentet fra FFOs undersøkelse i november om psykisk helse blant funksjonshemmede og kronisk syke.

Vi har 2511 følgere på Twitter (per febr. 2021). Det er mer enn en dobling fra 2019 (1058). FFOs innsats på twitter er i hovedsak knyttet til meningsytringer. FFOs Tweets ble sett til sammen 205 600 ganger i 2020 (total impressions).

Twitter er en god kanal for oss. Vi har flere ganger har opplevd å bli sitert i media eller kontaktet av journalister på bakgrunn av tweets.

Denne tweeten gikk best i 2020, med 21340 impressions (antall ganger tweeten er sett) og 247 handlinger (engagements, som kommentarer, retweets etc.)

MEDLEMSORGANISASJONER 2020

Alopeciaforeningen	Morbus Addison Forening
ADHD Norge	Multippel Sklerose Forbundet i Norge
Afasiforbundet i Norge	Munn- og halskreftforeningen
Astma- og allergiforbundet	Norges Blindeforbund
Autismeforeningen i Norge	Norges Døveforbund
Barnekreftforeningen	Norges Fibromyalgi Forbund
Bipolarforeningen	Norges ME-forening
Blærekreftforeningen	Norges Parkinsonforbund
CarciNor	NORILCO Norsk forening for stomi, reservoar og mage- og tarmkreft
Cerebral Parese-foreningen	Norsk Craniofacial Forening
Debra Norge	Norsk Dysmeliforening
Den norske PKU-forening	Norsk Dystoniforening
Diabetesforbundet	Norsk Epilepsiforbund
Dysleksi Norge	Norsk Forbund for Svaksynte
Forbundet Tenner og Helse	Norsk Forening for Analatresi
Foreningen for autoimmune leversykdommer	Norsk Forening for Cystisk Fibrose
Foreningen for Bardet-Biedl Syndrom	Norsk Forening for Ehlers-Danlos Syndrom
Foreningen for Blødere i Norge	Norsk Forening for Nevrofibromatose
Foreningen for el-overfølsomme	Norsk Forening for Osteogenesis Imperfecta
Foreningen for Fragilt X-syndrom	Norsk forening for personer med urologiske sykdommer og inkontinens (NOFUS)
Foreningen for Hjertesyke Barn	Norsk Forening for Slagrammede
Foreningen for Kroniske Smertepasienter	Norsk Forening for Tuberos Sklerose
Foreningen for Muskelsyke	Norsk Hemokromatoseforbund
Foreningen VCFS DiGeorge Syndrom	Norsk Immunsviktforening
Gynkreftforeningen	Norsk Interesseforening for Kortvokste
HivNorge	Norsk Interesseforening for stamming og løpsk tale
Hjernesvulstforeningen	Norsk lymfødem- og lipødemforbund
Hørselshemmedes Landsforbund	Norsk MO-forening
Iktioseforeningen i Norge	Norsk Osteoporoseforbund
Klinefelterforeningen i Norge	Norsk Revmatikerforbund
Landsforbundet for kombinert syns- og hørselshemmede/døvblinde	Norsk Tourette Forening
Landsforbundet for utviklingshemmede og pårørende	Personskadeforbundet LTN
Landsforeningen for Huntingtons sykdom	Prostatakreftforeningen
Landsforeningen for Nyrepasienter og Transplanterte	Psoriasis- og eksemforbundet
Landsforeningen for Overvektige	Ryggforeningen i Norge
Landsforeningen for pårørende innen psykisk helse	Ryggmargsbrokk – og Hydrocephalusforeningen
Landsforeningen mot Fordøyelsesykdommer	Rådgivning om spiseforstyrrelser
Landsforeningen We shall overcome (WSO)	Stoffskifteforbundet
Leverforeningen	Søvnforeningen
LHL, Landsforeningen for hjerte- og lungesyke	Turner Syndromforeningen Norge
Marfanforeningen	Voksne med medfødt hjertefeil
Mental Helse	
Momentum	

ØKONOMI

FFOs økonomiske resultater ble vesentlig bedre enn forventet i 2020. Årsakene til dette er sammensatt. På grunn av pandemien ble de fleste arrangementer som var planlagt enten avlyst eller avholdt digitalt. Reiseaktivitet har det heller nesten ikke vært etter 12. mars i fjor. Dette har ført til store kostnadsbesparelser.

FFO fikk også i løpet av året positiv respons på flere søknader om tilskudd. Her må spesielt nevnes tilskuddet til driften av Rettighetssenteret fra Statens sivilrettsforvaltning og tilskudd fra Helsedirektoratet til et prosjekt om arbeid med psykisk helse (se årsregnskapet).

Pandemien har riktignok også ført til at enkelte prosjekter er blitt forsinket og delvis utsatt til 2021. Aktiviteten i FFO har likevel vært høy gjennom året. Det har derfor ikke vært nødvendig å vurdere permitteringer av ansatte.

Årsresultatet viser et solid overskudd som vil gi FFO et bedre grunnlag for å nå sine målsettinger og gjennomføre aktiviteter i årene som kommer.

Årsregnskap 2020

Årsregnskap

- Resultatregnskap

- Balanse

- Noter

Revisjonsberetning

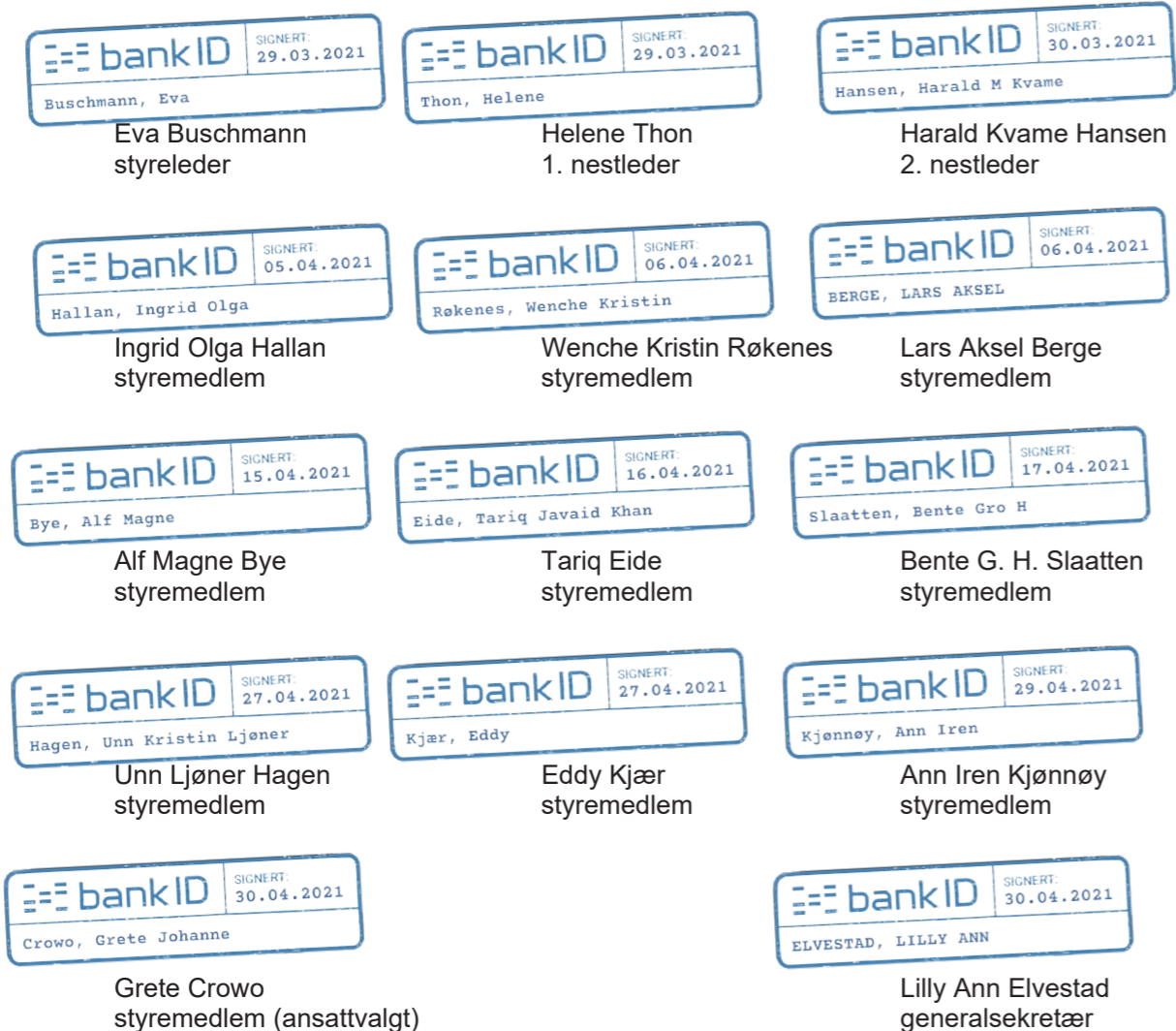
Resultatregnskap

Driftsinntekter og driftskostnader	Note	2020	2019
Buudir – driftstilskudd	1	16 860 000	16 375 000
Utdanningsdirektoratet	1,2	74 565	351 690
Helsedirektoratet	1,2	840 356	0
Statens sivilrettsforvaltning	1	700 000	0
Atlas-alliansen	1,2	7 014 530	2 864 214
Andre offentlige tilskudd	1,2	746 044	1 344 365
Andre tilskudd	1,2	1 697 100	1 566 579
Sum tilskudd		27 932 595	22 501 848
Momskompensasjon		1 231 627	1 195 720
Kontingent medlemsorganisasjoner	1	1 554 595	785 727
Fakturerte personalkostnader fylkesansatte		6 685 544	7 378 480
Husleieinntekter		343 131	279 090
Diverse andre inntekter		199 020	2 006 876
Sum andre inntekter		10 013 917	11 645 893
Sum driftsinntekter		37 946 512	34 147 741
Innkjøpte varer		0	39 952
Sum varekostnad		0	39 952
Lønn, honorarer og feriepenger	3	16 225 621	16 562 478
Pensjonskostnader	4	2 422 809	2 889 755
Arbeidsgiveravgift		2 464 667	2 722 702
Andre personalkostnader		567 587	371 552
Sum personalkostnader		21 680 684	22 546 487
Avskrivninger	7	158 023	8 401
Husleiekostnader m.m.		2 824 285	2 719 457
IKT-kostnader		1 497 239	1 527 367
Andre kontorkostnader		817 092	829 724
Honorarer/tjenestekjøp	3,5	1 969 984	1 337 274
Reisekostnader		246 600	993 244
Arrangementskostnader		382 500	1 453 073
Tilskudd	6	6 269 960	2 903 003
Andre kostnader		246 145	162 365
Sum kontor og prosjektkostnader		14 411 828	11 933 908
Sum driftskostnader		36 092 512	34 520 347
Driftsresultat		1 854 000	-372 606
Finansinntekter og finanskostnader			
Finansinntekter		412 260	278 989
Finanskostnader		11 108	16 910
Resultat netto finansposter		401 152	262 079
ÅRETS RESULTAT		2 255 152	-110 527

Balanse per 31. desember

	Note	2020	2019
EIENDELER			
Varige driftsmidler			
Inventar og datautstyr	7	381 912	177 224
Sum varige driftsmidler		381 912	177 224
Finansielle anleggsmidler			
Investering i andre aksjer og andeler	8	95 000	95 000
Andre langsiktige fordringer	9	1 593 679	793 679
Sum finansielle anleggsmidler		1 688 679	888 679
Sum anleggsmidler		2 070 591	1 065 903
Kortsiktige fordringer			
Kundefordringer	10	266 829	582 432
Andre kortsiktige fordringer	10	405 268	1 832 738
Sum kortsiktige fordringer		672 097	2 415 170
Markedsbaserte investeringer	11	8 868 648	8 463 240
Bankinnskudd, kontanter	12	17 061 071	14 901 500
Sum omløpsmidler		26 601 816	25 779 910
SUM EIENDELER		28 672 407	26 845 813
EGENKAPITAL OG GJELD			
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	13	19 505 049	17 249 897
Sum opptjent egenkapital		19 505 049	17 249 897
Sum egenkapital		19 505 049	17 249 897
Kortsiktig gjeld			
Udisponerte tilskudd	1,2	4 573 432	5 289 769
Leverandørgjeld		871 328	357 507
Skyldige feriepenger		1 863 837	1 947 217
Skyldige offentlige avgifter		1 340 869	1 510 664
Diverse gjeld inkl. påløpte kostnader		517 892	490 759
Sum kortsiktig gjeld		9 167 358	9 595 916
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		28 672 407	26 845 813

31. desember 2020
25. mars 2021

Noter til resultatregnskap og balanse

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for små foretak. Fordringer og gjeld som forfaller til betaling senere enn ett år etter balansedagen, klassifiseres som langsiktig. Forsikrede pensjonsforpliktelser er ikke balanseført. Kostnaden er lik årets inn- og utbetaling til forsikringsselskapet.

Note 1 Inntekter

FFO mottok fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) et tilskudd til paraplysamarbeid på kr 16 860 000 for 2020 (2019: kr 16 375 000). Dette tilskuddet brukes til å drifte organisasjonen. Det vil si dekning av FFOs kontor- og administrasjonskostnader, samt deler av FFOs rettighetssenter. Tilskuddet sikrer også demokratiet til FFOs 84 medlemsorganisasjoner ved at vi får finansiert kongress, representantskap og andre arenaer for innspill, herunder likemannsarbeid og utvikling, samt til å utvikle vårt interessepolitiske arbeid. I tillegg har FFO bidratt med midler til lokale tiltak i fylker og kommuner. Inntektsføringen av FFOs driftstilskudd er periodisert.

FFO mottok også i 2020 et grunntilskudd fra Utdanningsdirektoratet. Tilskuddet er gitt for tiltak/aktiviteter som bidrar til å utvikle og synliggjøre kunnskap på det spesialpedagogiske området og som bidrar til inkludering av målgruppen i undervisningen. Tilskuddet var i 2020 på kr 383 500. Ubenyttede midler er overført til neste år.

Fra Helsedirektoratet mottok FFO et tilskudd på kr 900 000 til arbeid med ulike tiltak innenfor psykisk helse. Ubenyttede midler er overført til neste år.

Statens sivilrettsforvaltning bevilget under ordningen for spesielle rettshjelpstiltak i 2020 et tilskudd på kr 700 000 til drift av FFOs rettighetssenter.

FFO har søkt om og mottar tilskudd til bistandsprosjekter som er finansiert av Norad gjennom Atlas-alliansen. Aktiviteten er organisert gjennom to ulike avtaleformer; rammeavtaleprosjekter og Together for Inclusion (TOFI) som ble etablert i 2019 og utvidet i 2020.

FFO har også i 2020 mottatt tilskudd til ulike prosjekter innen bl.a. universell utforming, sjeldendagen, bistand og ulike typer informasjonsarbeid. Tilskuddsytere er Bufdir, Stiftelsen DAM, Stiftelsen Fritt Ord, Oslo Universitetssykehus og Atlas-alliansen for å nevne de viktigste. Tilskuddene blir inntektsført i takt med påløpte kostnader og tildelinger gjennom året.

I 2019 vedtok FFOs kongress et nytt system for kontingentinnkreving gjeldende fra 2020. En andel av disse kontingentene fordeles til FFOs fylkeslag. Tidligere krevet fylkeslagene inn kontingent fra medlemsorganisasjonene lokalt.

Note 2

Udisponerte midler

Prosjektmidlene blir ved innbetaling kreditert konto for udisponerte tilskudd. Inntektsføring skjer periodevis og tilsvarer kostnaden som er påløpt i perioden for hvert enkelt prosjekt. Det inntektsføres ikke større beløp enn det er grunnlag for i prosjekttilskuddet.

Udisponerte midler fra 2020

Stiftelsen DAM – «Brukermedvirkning – arena for frivillige»	250 000
Stiftelsen DAM – «Promotering rettighetscenteret»	3 535
Buudir – «Levevilkårskvalitet – Ikke tilgjengelig»	624 542
Buudir – «Universell utforming – Veikart skole	71 226
Buudir – «Universell utforming – Utfordringer i kollektivtrafikken»	70 000
Stiftelsen Fritt Ord – «Bilder fra en pandemi»	4 080
Utdanningsdirektoratet – «Grunntilskudd»	332 245
Helsedirektoratet – «Arbeid med psykisk helse»	59 644
Atlas-alliansen	3 158 130
Sum udisponerte midler	4 573 402

Note 3

Godtgjørelser

Lønnskostnader	2020	2019
Lønn, honorarer og feriepenger	16 225 621	16 562 478
Arbeidsgiveravgift	2 464 667	2 722 702
Pensjonskostnader	2 422 809	2 889 755
Andre ytelser	567 587	371 552
Sum	21 680 684	22 546 487

Antall årsverk	28,5	30,5
----------------	------	------

Ytelser til ledende personer	Lønn	Pensjonskostnad	Andre ytelser
Generalsekretær	1 073 686	79 172	8 359
Styret (leder 1G, nestledere 1/3G, medlemmer 1,5 % av G per møte)	271 817	0	0

Revisor

Kostnadsført revisjonshonorar (inkl. mva.)	240 625
Annen bistand (inkl. mva.)	15 625
Sum	256 250

Note 4

Pensjonskostnader

FFO har hatt 39 ansatte i 2020 (2019: 41 ansatte) som er omfattet av våre pensjonsordninger. Organisasjonen er etter lov om obligatorisk tjenstepensjon (OTP) pliktig til å ha en tjenstepensjonsordning for sine ansatte. FFO har to pensjonsordninger. En ytelsesbasert kollektiv tjenstepensjonsordning i KLP som er lukket. Offentlig tjenstepensjon er en brutto pensjonsytelse. Pensjonsordningen omfatter både nåværende og tidligere ansatte. FFO er forpliktet til å betale oppregulering for tidligere ansatte, i tråd med økningen av folketrygdens grunnbeløp per 01.05 hvert år.

Fra 01.01.2017 ble det innført en ordning med Forsikret tjenstepensjon (Hybrid-pensjon) i Storebrand. Ordningen omfatter alle nyansatte, samt medlemmene i den ytelsesbaserte ordningen med alder 52 år og yngre per 01.01.2017. FFO dekker alle kostnader bortsett fra 2 % av bruttolønn som dekkes av hver enkelt ansatt.

Pensjonskostnad i 2020 inkludert arbeidsgiveravgift fratrukket de ansattes 2 % egenandel utgjør kr 2 764 425 (2019: kr 3 297 210).

Note 5

Honorarer/tjenestekjøp

I mange av prosjektene som gjennomføres kjøper FFO prosjektbistand og andre tjenester fra underleverandører. Posten inneholder også innkjøp av tjenester av administrativ art som honorar til revisor, juridisk bistand, utvikling av nettsider og andre tjenester.

Prosjekter og arrangementer	974 154
Rettighetscenteret	249 996
Administrativt og kommunikasjon	745 834
Sum	1 969 984

Note 6

Tilskudd

FFO har gjennom mange år gjennomført bistandsprosjekter i ulike land. I løpet av det siste året har denne virksomheten økt betraktelig og blitt utvidet til flere land. Midlene til disse prosjektene kommer fra NORAD og kanaliseres gjennom Atlas-alliansen. I 2020 er det gitt tilskudd til aktiviteter til National Federation of the Disabled-Nepal (NFDN), Southern Africa Federation of the Disabled (SAFOD) og Forum das Associacoes Mocambicanas dos Deficientes (FAMOD). Det er også under etablering samarbeid med organisasjoner i Niger og Sør-Sudan.

Posten tilskudd omfatter også kontingentoverføring til fylkes- og kommune-FFO.

Kontingentoverføring fylkes-og kommune-FFO	784 723
Bistandsprosjekter	5 485 237
Sum	6 269 960

Note 7 Varige driftsmidler

	Inventar	Datautstyr	Sum
Anskaffelseskost 01.01	78 313	403 662	481 975
Tilgang i året	0	362 711	362 711
Anskaffelseskost 31.12	78 313	766 373	844 686
Akkumulert avskrivning 31.12	15 662	447 112	462 774
Bokført verdi 31.12	62 651	319 261	381 912
Årets avskrivning	15 662	142 361	158 023
Avskrivningssatser	20 %	20-33 %	

Note 8 Aksjeposter

Investering i andre aksjer

Aksjepost i Helsereiser AS	95 000
Sum andre aksjer	95 000

FFO eier 25 aksjer tilsvarende 11,5 % av aksjene i Helsereiser AS. Eierandelene til de tre andre eierne: Norsk Revmatikerforbund, Psoriasis- og eksemforbundet, Norges Astma- og Allergiforbund er 29,5 % hver.

Resultatet i Helsereiser AS for 2019 viser et overskudd på kr 197 736.

Note 9 Langsiktige fordringer

FFO har en tjenstepensjonsordning i KLP. FFO har betalt pliktig egenkapitalinnskudd stort kr 702 641 (2019: kr 702 641) til KLP. Egenkapitalinnskuddet skal kunne benyttes til dekning av tap eller underskudd ved løpende drift. Det er knyttet betingelser til tilbakebetaling av egenkapitalinnskuddet.

FFO har gitt et lån stort kr 800 000 til FFO Troms (nå FFO Troms og Finnmark) slik at fylkeslaget kunne innfri en gammel pensjonsforpliktelse i KLP gjeldende tidligere ansatte. Lånet renteberegnes og det er etablert avtale om nedbetaling.

Note 10 Kortsiktige fordringer

Kundefordringer er vurdert til pålydende. Det er avsatt delkredere med kr 30.000 (2019: kr 30 000). Det er ingen fordringer som forfaller senere enn et år etter regnskapsårets slutt.

Andre kortsiktige fordringer gjelder periodiserte kostnader.

Note 11 Markedsbaserte investeringer

Deler av FFOs overskuddslikviditet er plassert i et obligasjonsfond og et kombinasjonsfond forvaltet av First Fondene.

Plassering i fond

First Yield	6 462 915
First All Weather	2 405 733
Sum markedsbaserte investeringer	8 868 648

Note 12 Bundne midler

Bankinnskudd, kontanter

I posten inngår bundne bankinnskudd med kr 733 458 (2019: 814 959) som gjelder trukket forskuddsskatt og depositum for husleie i Mariboers gate 13 med kr 938 125 (2019: kr 937 853).

Ifølge retningslinjer for tildelte midler fra Atlas-alliansen (NORAD-midler) er utbetalte midler bundne midler som står på separate konti og bare benyttes til FFOs bistandsprosjekter. I tillegg skal renter på disse midlene tilfalle formålet. Per 31.12.2020 sto det til sammen kr 4 669 583 (2019: kr 3 452 875) på slik konto.

Note 13 Egenkapital

Egenkapital 01.01.2020	17 249 897
Årets resultat	2 255 152
Sum egenkapital 31.12.2020	19 505 049

Til representantskapet i Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Funksjonshemmedes Fellesorganisasjons årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2020, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av organisasjonens finansielle stilling per 31. desember 2020, og av dets resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlaget for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av organisasjonen slik det kreves i lov og forskrift, og har oppfylt våre øvrige etiske plikter i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av hovedstyrets resultatvurdering, med unntak av årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og generalsekretærs ansvar for årsregnskapet

Styret og generalsekretær (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å

Sde 1 av 2

kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til organisasjonens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgjøre en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til <https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon, mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av organisasjonens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Ski 30. april 2021

PEDERSEN & SKOGHOLT AS

Carl Martin Getz
Statsautorisert revisor

Sde 2 av 2